

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 40 K
mesečno 30 .
za tuzemstvo . . . 400 .
—
Oglasi za vsak cm višine
stolpca (58 mm) . . 4 K
malj oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/A
Telefon št. 72.
Upravištvo:
Cvetočeva ulica št. 66,
Telefon št. 38.
—
Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.542.

Ljubljana 24. aprila.

Danes je dospel v Ljubljano bivši češkoslovaški minister narodne obrane senator Vaclav Klofač. Stari preizkušeni prijatelj našega naroda, oduševljen propagator misli našega nacionalnega in državnega jedinstva, zasluži, da ga spoštljivo pozdravi sleherni jugoslovanski narodni človek.

Pred dvajset leti so se na Dunaju največkrat pri Nemcu sestajali slovenski omladinci s takratnimi narodno-socialnimi češkimi poslanci. Najboljši njihov prijatelj je bil posl. Klofač. Ti stiki niso ostali brez posledice. Pozitivna nacionalna misel, ki jo je takrat začela jače vzbujati omladina pod geslom «Iz naroda za narod», je rodila večjo samozavest. Dobro delo, zlasti na kulturnem polju, ki ga je začelo širiti ferjalno akademsko društvo «Prosveta», radikalno prerojenje dijaštva v smislu treznosti, vzdržnosti in narodne vzgoje, pozneje vstop omladine v politično arena, narodno-radikalno udejstvovanje na shodih in v žurnalistiki, snovanje kulturnih političnih in gospodarskih organizacij v mestih in na dežel. zbiranje delavstva in mladine v Narodni delavski organizaciji, sistematična priprava na preobrat od septembrskih dogodkov 1908 do konca svetovne vojne, najmanj vse to datira po svojem izvoru še iz narodno-radikalnega omladinskega gibanja. Prijateljstvo, ki ga je ta slovenska omladina sklenila na Dunaju s Klofačem, držalo je jaš preko njega v zvezi češki narod z našim. Četudi male slovenske razmere nikdar niso dovoljevale v spričo velike opasnosti klerikalizma, cepkanja v nove stranke, je mlajša struja narodno-socialne stranke de facto četudi pod drugimi imenami zastopala in izvrševala narodno-socialni program, ki je bil pozneje več ali manj prevzet tudi kot podlaga jugoslovanski demokraciji.

Medtem ko se je kot odpor proti socializmi internacionalni pod Klofačevim vodstvom v čeških industrijskih krajih širila organizacija narodnih socialistov, je slovenska omladina uveljavljala nove ideje v narodno-socialni stranki, prilagodeč jih notranji strukturi našega naroda, ki je seveda dosti različna od češke. Današnja jugoslovanska demokratska stranka je organizirana v nacionalnem, socialnem in kulturnem pogledu na isti idejni osnovi, katero je razvila časa in razmeram primerno v velik državni program. Med voditelji jugoslovanske demokracije in Vaclavom Klofačem nikdar niso bile pretrgane vezi.

Kako tudi! Naš in češki narod sta se pripravljala na Kalvarijo in na Vstajenje. Ideja nacionalne odločitve je spajala jugoslovanske in češke ljudi v velikem in tudi opasnem delu. Prišla je svetovna vojna. Zeblo nas je v srcu tudi za Vaclava Klofača, ki ga je Avstrija vrgla v okove, kakor mnoge naše. Nadaljevali smo z njim težko delo, ko so se njemu in mnogim našim zopet otvorila vrata ječe. Nepozabljeni časi češko-jugoslovanske zarote, ko so naša srca utripala v vročici nacionalne strasti in so glave vendar tako hladno in premissljeno poglajale vedno nove peklenke stroje pod zgradbo habsburškega carstva, snovale načrte za novo srečno domovino.

Prekrat nas je postavil pred nove velike naloge. Na Češkem je Vaclav Klofač takoj postavil svojo stranko v pozitivno službo države. On antimilitarist se ni niti trenutek pomišljal prevzeti resort. ministra in organizatorja češke vojske. Z vnmemo je sodeloval s svojo stranko na ustvaritvi državnega programa jedinstvenega češkoslovaškega naroda, ki je stoletja razdvojen po razvoju in kulturi rešiti svoj problem v znamenju državnega jedinstva, odklanjajoč varljiva gesla separatizma, federacije in plemenske ali historične avtonomije. Z največjo odločnostjo pobija Vaclav Klofač vse poskuse, ki se pojavljajo tudi na Češkem, razbiti unitaristično ustavo. Tu se njegova stranka z občudovanjem vredno energijo bje s klerikalizmom proti kateremu vodi tudi sistematičen boj s kulturnega stališča. Vaclav Klofač v tem oziru ne pozna kompromisov.

Tudi se ni nikdar bal odgovornosti. Kakor vsak politik, ki pozitivno ustvarja ter sodeluje na državnih upravi, je bil tudi on izpostavljen blatu ulice. Z njim mnogi njegovi tovariši, cela njegova stranka. Tudi na Češkem je za vsakim očelom kričavil osredovalcev, ki mažejo najlepše programe na javnih plotih, in celo s ničim na svetu zadovoljni in trolašajo pozitiv-

Avtomobilna nesreča Nikole Pašića

MINISTRSKI PREDSEDNIK PRECEJ TEŽKO POŠKODOVAN.

Bograd, 24. aprila. (Izv.) Ko se je danes popoldne ob 15. in pol min. predsednik Nikola Pašić vozil proti ministrskemu predsedništvu v svojem avtomobilu, se je na Terazijah vsled nespretnosti mladega šoferja avto z veliko silo zaletel na križišču v voz električne cestne železnice. Sicer se ni prevrnil, toda sunek je bil silen in je ministrski predsednik odletel v vozu z vso silo sem in tja. Po nesreči je bil takoj odpravljen na

dom, in poklican k njemu zdravnik dr. Cohen. Ugotovil je kontuzijo na levi strani prsnega križa, večjo poškodbo na nogi in na križu. Bolnik bo jutri zjutraj odpravljen v bolnico ter rentgeniziran. Računa se, da g. Pašić nekaj dni ne bo mogel zapustiti postelje, vendar pa je upravičena nada, da ne bo komplikacij ali drugih posledic. Vest o nesreči se je naglo razširila po celem Beogradu in je zbudila veliko pozornost in sočutje.

Seja narodne skupščine

IZVOLITEV KOMISIJE ZA ZEČEVIČEVO AFERO.

Beograd, 24. aprila. (Izv.) Danes ob 4. uri popoldne je bila sklicana seja narodne skupščine. Na dnevnem redu je bila izvolitev anketne komisije za preiskavo afere generala Zečevića. Ko so bili poslanci zbrani v klubskih sobah, je prišla vest o nesreči g. Pašića na Terazijah. Prva vest je bila pretirana in je po njej izgledalo, da se je min. predsednik smrtnoopašno ponesrečil. Pod vtisom te vesti je parlament takoj izvršil volitve v anketno komisijo. Ker navzlic resnemu trudu z demokratske strani ni bilo medsebojnega sporazuma o kandidaturah, je vsak klub postavil lastno listo ter se je volitev izvedla z uporabo d' Hontovega sistema. Glasovalo je 187 po-

slancev s šestimi listami. Dobil so radikalci s 45 glasovi trojico članov anketne komisije, demokrati s 45 tri člane, zemljoradniki s 15 enega, klerikalni klub s 17 enega, socialisti in republikanci skupaj s 15 tudi enega člana. Izvoljeni so v komisijo od demokratov Magovčič, Stevančič in Stevič, od radikalcev Matič, S. Jankovič in Ivkovič, od klerikalcev Šimrak, od zemljoradnikov Jeremič, za socialiste Etbih Kristan. Seja je bila takoj nato zaključena in se prihodnja vrši jutri ob 4. uri popoldne. Na dnevnem redu je poročilo zakonodajnega odbora o državnem svetu in upravnih sodiščih.

Ukaz o upravni razdelitvi podpisan

NOVE OBLASTI.

Beograd, 24. aprila. (Izv.) Danes je bila podpisana naredba o upravni razdelitvi države na oblasti.

Beograd, 24. aprila. (Izv.) Vladin ukaz o teritorialni razdelitvi kraljevine v smislu ustave določa sledeče upravne oblasti: 1.) Bača s sedežem v Novem Sadu. 2.) Beograjska v Beogradu. 3.) Bitoljska v Bitolju. 4.) Braničevska v Požarevacu. 5.) Vrbaska v Banjaluci. 6.) Dubrovačka v Dubrovniku. 7.) Zagrebška v Zagrebu (z Varaždinom, Medimurjem, delom zagrebške županije in delom belovarske županije). 8.) Zetska na Cetinju. 9.) Kosovska v Prištini. 10.) Krajiška na Sušaku odnosno v Karlov-

cu. 11.) Ljubljanska v Ljubljani. 12.) Mariborska v Mariboru. 13.) Mostarska v Mostaru. 14.) Niška v Nišu. 15.) Osiječka v Osijeku (z županijo virovitiško in požeško ter ostankom belovarske). 16.) Podrinska v Šapcu. 17.) Potiška v Bečkerekcu. 18.) Pčinjska v Kumanovom. 19.) Raška v Novem pazaru. 20.) Sarajevska v Sarajevu. 21.) Splitska v Splitu. 22.) Skopska v Skoplju. 23.) Sremska v Vukovaru. 24.) Tuzlanska v Tuzli. 25.) Sumadijska v Kragujevcu. 26.) mesto Beograd.

(Dele se torej Vojvodina na 2 upravni oblasti, Bosna 4, Dalmacija 2, Slovenija 2, Crna gora 1, Hrvatska 4 in Srbija na 11.)

Ministrski svet

Ameriško posojilo odobreno.

Beograd, 24. aprila. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je najprej notranji minister Voja Marinković poročal o bitoljski katastrofi. Nato je bila podpisana uredba o razdelitvi države na oblasti. Sledile je na podlagi dosedaj sprejetih brzojavk o pogajanjih razprava o posojilu, in o položaju, ki je nastal vsled odstopa obeh muslimanskih ministrov. Za začasnega namestnika ministrov Vilovića in Omerovića je bil imenovan minister pravde, dr. Laza Marković.

Ministru dr. Kumanudiju je bilo naročeno, naj zaključi in podpiše pogajanja za ameriško posojilo.

Seja finančnega odbora

Beograd, 24. aprila. (Izv.) Finančni odbor je imel danes predpoludne plenarno sejo, na kateri se je razpravljalo o dvanaestih za maj in junij. Zamenik ministra financ Marinković je izjavil v imenu vlade, da ne dela vprašanja iz nobenega predloga in da bo vlada o prirazu na zemljarino v znesku 200 odst. predložila predlog skupščini. Zaradi tega se ni razpravljalo o tem predlogu niti ne o odredbah proti draginji in kriomčarenju. Ostale odredbe o dvanaestih so sprejete.

Na predlog drja. Koruna o povišanju kredita za bolnice, ki se nahajajo izven

Srbije, je izjavil namestnik fin. min. Marinković, da je za te bolnice votiran kredit še en milijon Din iz vsote, ki jo predvideva čl. 11. tega zakonskega predloga. Razen tega se je razpravljalo o predlogu zakona za povišanje pomoči institucijam za naknado škode poplavl. Nastala je daljša debata. Rešeno je, da se pozove i namestnik ministra financ na sejo popoldne, da se je vršila o 15. uri. Min. Voja Marinković je izjavil na predlog g. Dulibiča, da bo vlada pristala na to, da se v ministristvo vrne unese kredit 726.000 Din za institucije katoliške cerkve. Po skupščinski seji se je finančni odbor ponovno sestel.

Na popoldanski seji finančnega odbora so bile sprejete dvanaestine za maj in junij ter je bil definitivno odklonjen predlog za 200 odst. določilo na zemljski davek.

Pogajanja v Rapallu

Genova, 24. aprila. (Izv.) Pogajanja glede izvedbe rapalske pogodbe so stopila v odločilni stadij. Italijani so prišli z novo idejo, po kateri naj bi se uprava baroške luke izročila Reki, kar pa istotako nasprotuje določbam pogodbe. Kljub vsem mogočim vestem po časopisju Italijani sami presojajo položaj zelo skeptično. Tako Francozi, kakor tudi Američari in Angleži so intervenirali za skorajšnje rešitev spora med našo državo in Italijo. V Rapallo je prispel tudi tajnik Zanellove konstitucije, dr. Lengyel.

bedemo dogradili s tem, da vsako delo za njo ponižujemo. Škoda. Toda morda tudi ne. Epigoni, ki ga danes na polna usta proglašajo kot svojega učitelja, se bodo morda le nekaj naučili od tega češkega moža, ki mu je bilo vedno delo prva dolžnost tudi za ceno pogrešk in neuspehov, moža, ki nikdar ne odklanja poštenega sporazuma med nacionalnimi ljudmi, pa baš zato nikdar ne bi odpustil ni sebi ni svoji stranki kompromisa s elementij plemenskega separatizma in kulturne reakcije.

Napredna jugoslovanska Ljubljana prisrčno pozdravlja Vaclava Klofača.

Pred skorajšnjim zaključkom genovske konference

LLOYD GEORGE NAJAVLJA SVOJ ODHOD. — KONFERENCA KONČA ŽE PRIHODNJI TEDEN?

Genova, 24. aprila. (Izv.) Lloyd George je v noči od večeraj na danes sporočil predsedniku italijanske delegacije de Facti, da je primoran proti koncu tedna zapustiti Genovo, ker mora biti navzoč pri obisku angleške kraljevske dvojice v Belgiji. De Facta je skušal pregovoriti Lloyd Georgea od te namere z motivacije, da še neizvršeno delo ne dopušča tako hitrega konca konference. Po daljši razpravi sta se baje sporazumela, da se konferenca konča v torek, torej jutri osem dni s svečanim aktom, ker se bo do tedaj mogoče izdelati gradivo v toliko, da bodo mogle posebne komisije izven konference dovršiti ostali del gradiva.

Ta informacija, ki pa se mora sprejeti z vso rezervo, veli tudi, da bo Poincaré

prišel k zaključku konference v Genovo in da bo na tem svečanem aktu imel govor. Ta informacija pravi dalje, da se bo pri tem svečanem zaključku tudi sporočilo, da so se države sklicateljice in povabljenе sporazumele, da bo vsak napad katerekoli države na ozemlju druge države naletel na odpor vsega sveta. Da se bliža konferenca svojemu koncu, smatrajo splošno tudi na drugi strani za gotovo. Menijo pa, da bo trajala vendarle še 14 dni.

Ljenu na potu v Genovo?

Pariz, 24. aprila. (Izv.) Po brezlični brzjavki, ki je dospela iz Genove v Rim, je Ljenu odpotoval iz Moskve v Genovo.

Začasno prekinjenje pogajanj z Rusijo

NOVE RUSKE ZAHTEVE.

Genova, 24. aprila. (Izv.) Na današnji popoldanski seji komisije strokovnjakov za Rusijo je zopet prišlo do ljutih spopadov, čijih posledica se dosedaj še ne dajo ugotoviti. Dosedanje vesti pravijo, da so izpreminjalni predlogi, ki so jih Rusi naznanili, taki, da so bili zavezniki mnenja, da po prečitjanju ne morejo nadaljevati razprave o njih.

Kakor doznavava vaš poročevalec, so Rusi stavili nastopne predloge: 1.) Za plačilo predvojnih dolgov je potreben 30 letni moratorij. 2.) Vojni dolgovi se ne priznajo in se ne poravnajo. 3.) Nacionalizirana lastnina se iz notranjepolitičnih vzrokov ne more vrniti. Ruska vlada ni vsled pomanjkanja denarja v stanju dati lastnikom druge odškodnine kot z novimi koncesijami.

Angleški predsednik strokovnjaške komisije je izjavil, da se na podlagi teh

zahtev pogajanja ne morejo danes nadaljevati. Sporazumeli so se, da bodo strokovnjaki izvemšili Rusi, jutri sklepali, kako se bodo z Rusi nadalje pogajali. V francoskih krogih vlada vsled teh ruskih zahtev veliko razburjenje.

TEŽAVNO STALIŠČE MALE ANTANTE

London, 24. aprila. (Izv.) Posebni poročevalec Reutherjevega urada javlja iz Rapalla: Kakor doznavam iz rumunskih krogov, se mora smatrati stališče Male antante z ozirom na genovsko konferenco kot zelo težavno, in sicer vsled naprotujočih se mnenj Velike Britanije in Italije na eni strani in Francije in Belgije na drugi strani. Ministrski predsedniki držav Male antante skušajo vplivati na Francoze na ta način, da se ne bi nič ukrenilo, kar bi ogrozilo delovanje ali pa celo obstoj konference.

Genovska konferenca profi portoroškimi sklepom

MADŽARSKO-ITALIJSKO ZAVEZNIŠTVO.

Genova, 24. aprila. (Izv.) Današnja seja prve podkomisije politične komisije, ki se je sestala pod predsedstvom Colrata, je razpravljala med drugim tudi o členu 41. londonskega strokovnjaškega poročila, ki priporoča čimprejšnjo ratifikacijo gospodarsko-političnih sklepov portoroške konference. Jugoslovanski zastopnik, katerega je podpiral poljski delegat, je izvajal, da so se portoroški sklepi deloma izkazali kot neizvedljivi in da bi bilo bolje, da se opusti ratifikacija, ker bi se moglo priti do novih dogovorov, ki ne bi kakor portoroški veljali samo za nasledstvene države, temveč za vso Evropo. Italijanski zastopnik se je z vso vnmemo zavzemal za portoroške dogovore. Francozi zastopnik je skušal posredovati ter je predlagal, naj se osnuje poseben podkomite, ki bi proučil in tudi odločil vprašanje, ali naj se portoroški dogovori ratificirajo, ali ne. V ta subkomite so bili izvoljeni en An-

glež, en Francoz, en Italijan in en Jugoslovian.

V madžarskih krogih so zaradi tega vprašanja zelo v skrbeh. Portoroški dogovori so bili za Madžarsko velike važnosti. Podpora, ki jo je Italija na tej konferenci nudila Madžarski, je jasno kazala, da želi Italija pomagati Madžarski k samostojnem gospodarskem stališču. Sestava tega proučevalnega komiteja pa dokazuje, da ni dvoma, da bodo prijatelji portoroških dogovorov ostali v manjšini. Madžarska delegacija se boji, da ji madžarski parlament ne bo priredil prijaznega sprejema, ako se vrne domov s takimi rezultati.

Madžarska delegacija obenem demantira po ameriških poročevalskih razširjenosti vest, da je Madžarska sklenila z Rusijo slično pogodbo kot Nemčija, ki formalno priznava sovjetsko Rusijo in ki nadalje vsebuje vojaške klavzule.

Vlaho Bukovac umrl

Praga, 24. aprila. (Izv.) V noči od nedelje na ponedeljek je tu umrl za možgansko kapjo profesor na umetnostni akademiji, hrvatski slikar Vlaho Bukovac.

Sredi dela je padel našemu Bukovcu iz roke čopič, s katerim si je bil pridobil slavno ime. Bil je eden izmed najizrazitejših prvoboriteljev za impresionistično strujo v slikarstvu že koj ob njenem početku in je ostal zvest do smrti. Pariške akademije hranijo več njegovih slik, morda je kot umetnik bolj slovel v tujini nego doma, kakor je usoda skoro vseh umetnikov. Letošnje zimo je priredil v Pragi še zadnje kolektivno razstavo obenem s svojima hčerama. V soboto se je ravno povrnil iz Beograda, kamor je bil kot izborni portretist pozvan, da naslika, kakor smo že poročali, kralja Aleksandra. Naši «stari» so izgubili v Vlahu Bukovcu enega svojih najboljših.

NOVINARJI MALE ANTANTE V GENOVI.

Genova, 24. aprila. (Izv.) Danes so češkoslovaški novinarji priredili v hotelu Savoia obed za novinarje Male antante

in njihove prijatelje. Bil so prisotni Steed in šef francoskega presburoja Poncet ter drugi odlični, angleški, italijanski, francoski in ameriški novinarji. Prisoten je bil tudi min. predsednik Beneš. Ob 4. popoldne je priredil poljski zunanji minister Skirmunt v Teatro Carlo Felice sestanek za novinarje za medsebojno spoznavanje, brez političnih razgovorov.

ITALIJSKI KRALJ ODPOTOVAL IZ GENOVE.

Genova, 24. aprila. (Izv.) Snoči je italijanski kralj na krovu vojne ladje «Conte Cavour» zapustil Genovo. Predsedniku de Facti je izrazil svoje zadovoljstvo nad brezhibno organizacijo konference.

RUSKI MONARHISTIČNI KOM-PLOT V GENOVI.

Genova, 24. aprila. (Izv.) Včeraj je bilo tukaj aretiranih pet Rusov, ki so osumljeni, da so nameravali izvršiti atentat na boljševiško delegacijo. Poskusili so pridobiti si zaupanje italijanskega šoferja, ki vodi Čičerinov in Krasinov avtomobil. Pri njih so našli načrt hotela «Imperial», kjer stanuje ruska delegacija. Med aretiranci se baje nahajala tudi znani antiboljševik Savinkov.

Ljuba Davidović v Ljubljani

SEJA IZVRŠEVALNEGA ODBORA JDS.

Sobotni demokratični zabavni večer v dvorani Kazine je potekel kar najprisanjeje. Govorili so dr. Ravniar, Turk Goslar, dr. Ilesič, prof. Plemelj, dr. Kramer, Pustoslavsek. Odgovarjal je gospod Ljuba Davidović z nagovorom, ki je izrazil burje navdušenja. Globok utis so napravile tudi iskrene nacionalnega čustvovanja prožete besede prof. Bore Popovića, ki se je prisrčno spomnil bolnega ministra Zerjave. Cela dvorana je vzhlično vzklikala pozdrave. Poslanec dr. Stevič je sporočil zahvalo svojih tovarišev za nad vse prisrčen sprejem v krogu somišljenikov in prijateljev. Večera se je udeležil tudi vseučiliški profesor Serolea iz Edinburgha. Vrh Sentiakobski pevec pod vodstvom g. Maroita in odlični Kozinov kvartet so s krasnim svojim petem povisali razpoloženje tega lepega prijateljskega večera.

V nedeljo zjutraj je g. Ljuba Davidović posejil tajništvo JDS, v katerega prostorih je sprejel mnogo deputacij. Med drugimi se je oglasilo pri njem odposlanstvo akademične omladine, s katerim je živahno razpravljalo o prilikah in težkočah dijaškega življenja. Oglasili so se tudi zastopniki železničarskih delavcev, ki so g. Davidoviću predložili svoje zahteve ter zaprosili njegove podpore.

Ob 10 dopoldne se je pričela v veliki dvorani Kazine seja širšega izvrševalnega odbora JDS, katere so se udeležili člani iz vseh krajev naše ožje domovine. Z ozirom na udeležbo strankinega predsednika je bila seja za organizacijske somišljenike javna ter so se je kot poslušalci udeležili mnogi člani ljubljanskih strankinih organizacij. Bilo je navzočih nad 300 poslušalcev. Seji je predsedoval načelnik posl. dr. Kukovec, ki je po prisrčnem pozdravu predsedniku Davidoviću in ostalim članom glavnega odbora podal sliko našega notranjega položaja. Na to so referirali dr. Kramer o političnem položaju, Ivan Rebek o gospodarskih vprašanjih in posl. Reiser o uradniškem vprašanju.

Nato je ob napeti pozornosti poslu-

šalcev imel g. Davidović obširen eksponirani in nalogah demokratske stranke. Njegova izvajanja so bila ponovno prekinjena z burnim odobravanjem in navzoči so mu na koncu govora prirejali prisrčne ovacije.

V debati, ki je sledila so govorili še dr. Karba, minister n. r. Kosta Timotilevič, dr. Gosak, Rebek, Zupan in Turk. Zbor je nato ob prisrčnem pritruvanju poslal pozdrave bolnima ministru dr. Zerjavu in dr. Tavčarju, posl. Kukovec pa je ob živem poskanju izrekel dr. K. Trillerju iskrene čestitke izvrševalnega odbora in cele stranke k njegovi 60letnici.

Konečno je bila sprejeta resolucija, ki odobrava prednešene referate ter izreka predsedniku stranke Ljubi Davidoviću, kakor tudi vsem njenim poslancem zahvalo in zaupanje.

Ob ponovnih burnih ovacijah g. Davidoviću in vsem dragim gostom iz Beograda je bila seja izvrševalnega odbora ob 1. zaključena.

Dopoldne je g. Davidović ob spremstvu dr. Karla Trillerja obiskal bolnega dr. Tavčarja. Sestanek med obema prijateljskima je bil jako glnjiv. Dr. Tavčar je sporočil svoje iskrene pozdrave vsem članom izvrševalnega odbora in vsem prijateljem v Demokratiškem klubu.

Ob 2. popoldne se je vršil na kolodvoru skupen obed članov izvrševalnega odbora in beograjskih gostov, ki so se nato ob 4. popoldne odpeljali v Beograd. Na kolodvoru so se zbrali mnogi predstavniki naših političnih organizacij, ki so se prisrčno poslovili od dragih gostov. Mem burnimi živjo klici se je odpeljal vlak. Z gosti sta odšla v Beograd tudi poslanca Kukovec in Reiser.

Gospod Ljuba Davidović je pred odhodom v razgovoru z našim urednikom izrazil svoje prisrčno veselje in hvaležnost nad prijateljskim, bratskim sprejemom. Njemu in njegovim tovarišem ostanejo ure sprovedene v Ljubljani v neizbrisnem spominu.

rekel ob grobu prisrčno ljubavi in edinstva. V temperamentnem govoru sta se poslovila od nesrečne žrtve imenom zagrebškega Sokola br. Bogunović, imenom karlovškega pa br. Šarić. Grmenje topičev je ob pol dveh popoldne zaključilo pogrebne svečanosti.

Zanimivo je, da klerikalci, posebno Orli, niti ob tej žalostni priliki niso mogli brzdati svojih strasti in so skušali izzviti. Toda mnogoštevilno zbrani narod jim je dal najlepši odgovor s tem, da jih je popolnoma ignoriral.

Politične beležke

Na dan Kromarjevega pogreba. Klerikalni lopov je zopet izprožil v nedeljskem «Slovcu» svoj strupeni revolver. Klerikalcem se majoje tla pod nogami in odkar jim je nekdanji civilni gubernator nebeškega kraljstva na slovenski zemlji Šusteršič strgal krinko z obraza, ljuto grizejo na vse strani, lajajo na vsakogar, lažajo, zavijajo in obrekujejo, samo da bi odvrnili pozornost lastnih ljudi od smrada, ki puhti iz gnjilobe Šusteršičeve brošure. Za nedeljo jim je bila te vrste samopomoč še bolj potrebna. Cela javnost je stala pod mogočnim utisom Kromarjevega pogreba. Kako naj na tak dan piše glasilo tistih, ki so denuncirali nesrečnega dolenskega kmetiča in obrtnika ter ga pahnili v pretrani grob? Seveda to, da «kar je med Slovenci značajnega ni več med demokrati». In kaj so da roči pri strahoviti misli na kletve iz grobov na Suhem bajerju, ki so v soboto popoldne pregale klerikalno gospodo z ljubljanskih ulic v varne zidove ter «Slovcu» zapre sapo, da si ni upal niti besedice napisati o veličastni manifestaciji nacionalne misli, ki se je zopet vžgala ob svetem prahu Ivana Kromarja? Da leži jugoslovanska demokracija v razvalinah! Na dan, ko so vsa narodna srca zopet trepetala groze ob spominu na klerikalno pobesnelost iz onih žalostnih let, ko je vodstvo SLS pošljalo širom dežele pozive, da treba lastne brate, ki čitajo napredne liste, denuncirati kot srbofile in opasne buntovnike avstrijskim krvnikom in ni bil nobeden častit narodni človek varen pred klerikalnim denuncijantom, pred ječo in še hujšim, so klerikalci šli zapisat v svoje glasilo, da bi mogli biti prihod enega najzaslužnejših in najbolj čestivrednih jugoslovanskih državljanov — izživljaj za slovenski narod. S čim je izzval predsednik Demokratske stranke klerikalce, ki se prdrznejo istovesti s slovenskim narodom? Očividno s tem, da je šel v globoki ginjenosti za krsto, katere hrani ostanke njihove lastne žrtve!

Socijaldemokracija in 24. april 1920. Nedeljski «Naprej» je posvetil Zaloški cesti, na kateri je padlo po krivdi klerikalne vlade dr. Brejca 14 proletarskih žrtev, skoro dve strani. Lepa in glnjiva je pod naslovom «Morilec» spominu žrtev posvečena pesem. Posebno krasen je oni del, ki se glasi:

«Ha, vi se umikate, morilec! O, saj vas poznamo! Saj izmed tistih sto sto satanov sveta, ki so Boga na križ pribili, ki so njegovo kri kakor šampanjec pili.

Saj vi ste izmed tistih sto, ki Kristov ste milijone v snrt pognali, da iz njihove krvi, kosti, mesa, ogromne ste cerkve zidali... Mesto lepih besedi — ali vsaj poleg njih — bi se spodobilo, da socijaldemokracija posveti padlim žrtvam tudi nekaj dejanj. Dokler sede v mestni hiši ljubljanski socijaldemokrati poleg narodnih socijalcev v tesnem objemu s klerikalno stranko, ki je zakrivila morijo 24. aprila 1920, tako dolgo ne more nihče — in tudi noben misleč proletarec ne — razumeti in verjeti da pomenjajo solze, ki jih pretaka «Naprej», iskreno žalovanje. So pač bile napisane le za varanje proletarijata, katerega voditelji se bratijo z «morilec»!

Pregranjanje katoliške cerkve v Sloveniji. Kateri nam poročajo iz Beograda, je bil te dni imenovan na ljubljanski teološki fakulteti deveti rodn profesor, g. dr. Ehrlich, in sicer menja za komparativno veroznanstvo. Dunajska univerza je v časih katoliške dinastije imela pet rednih teoloških profesorjev. Če bo šlo pri nas tako naprej, bo katoliška cerkev kmalu popolnoma zatrta. Tu se vidi, da je prosvetno ministertvo v rokah sovražnika naše svete vere in demokrate Pribečevića.

«Poročna darila». Glasilo «političnih verižnikov in korupcijonistov «Novi Cas» je seveda po svoje zavzel stališče h kraljevi poroki. Pravi, da je patrijotična požrtvovalnost velika, a še lepše bi bilo, če bi od nje kaj imeli invalidi, zapuščenji otroci in drugi reveži. Škrb novočasarjev za te reveže je res glnjiva. Tem bolj glnjivo je, če pomislimo, da so ti ljudje bili svoječasno najbolj vneti Šusteršičevi priganjaci, kandelabrski govorniki in vrbarji, najbolj goreči vojni priganjaci, in da do danes še niso nič dali za invalide, zapuščenje otroke in druge reveže, niti na primer za Kromarjevo dečo, ki jej je bil vzet oče, ker ga je denunciral klerikalce.

Deželna in občinska avtonomije v Juljski Benečiji. Na sobotni seji

deželne svetovalske Komisije, katere se je udeležilo poleg slovenskega, od vlade imenovanega člana, tudi vseh pet slovenskih poslancev, je po daljši razpravi prišlo končno do glasovanja glede porednega vprašanja deželnih in občinskih avtonomij. Glasovalo se je o dnevnom redu, predloženem proti avtonomijam, o Pettarinovem za avtonomijo in o posredovalnem, ki je v bistvu za uvedbo italijanskega občinskega in pokrajinskega zakona, omiljenega v avtonomičnem smislu. Nasprotniki avtonomij so upali, da rešijo vsaj posredovalni dnevni red. Uspeh glasovanja je bil zelo zanimiv: vsi trije dnevni redi so bili odklonjeni, in sicer protiautonomistični s 7 glasovi, posredovalni s 3 in avtonomistični z 2 glasovoma.

Po sveču

Mednarodni železničarski kongres se je otvoril v torek 18. t. m. v Rimu ob navzočnosti delegatov 37 držav.

Poljske odredbe proti draginji. Po sklepu ministrskega sveta je poljski finančni minister Mihałski izdal kategorično prepoved izvoza živil, v prvi vrsti na žita, žlince, mešanega blaga, masti in jajc. Ustanovi se posebna komisija, ki bo gledala na to, da se bodo te odredbe z vsjo natančnostjo izvrševale. Uradniki, ki razkrijejo tihotapstva bodo visoko nagradeni, oni pa, ki bi svoje službe vestno ne opravljali, bodo kaznovani in suspendirani.

Ruska kalvarija. «Ru», ruski list, ki izhaja v Berlinu, poroča iz Revala, da so v Tamari začetkom tega meseca gladujoči pobili ameriški voznikom, ki so pripeljali v Rusijo živila, konje in jih snedli. Bajse so snedli tudi — enega voznika.

Polet čez Atlantski ocean. Portugalski letalci so v sredo 19. t. m. odleteli s svojimi hidroplani v spremstvu ladji iz Sv. Vincenca na Capu Verde v smeri proti Pernambucu.

Sport

NEDELJSKE NOGOMETNE TEKME.

Ljubljana: S. V. Rapid (Maribor): SK Primorje 2:1 (1:1). Niti moštvo «Rapida», niti ono «Primorja» nam ni nudilo igre, ki bi nvs mogla zadovoljiti. Z ozirom na zadnje zmago «Rapida» zlasti one proti zagrebški «Iliriji» smo od njega več pričakovali. Najbolji del moštva je obramba. Vendar pa je bil «Rapid» mnogo boljši kot «Primorje»; «Primorje» igra brez vsake kombinacije, iz česar se da sklepati, da to moštvo sploh še ni skupaj igralo. Tako nepripravljeno se pač ne sme stopiti v borbo proti društvu, ki nam je kakor «Rapid» pokazal že dokaj lepe igre. Ta nepripravljenost «Primorja» so je zlasti pokazala pred nasprotnim golom. Zamudilo je več lepih prilik pred «Rapidom» golom, ki sicer niso nastale po zaslugi «Primorja». Vendar pa moramo priznati, da bi se iz posameznih igralcev dalo nekaj napraviti. Omeniti moramo srednjega krilca Birov, ki je bil vedno na svojem mestu in pravilno podajal žoge. Zaliog ni imel opore v drugih igralcih ako izvzamemo mogoče srednjega napadaleca Ropas. Društvo je mlado in mu je dana prilika, da se razvija. Zato pa je treba vztrajnosti. Trening! Publike ravno ne preveč. Sodnik g. Kramaršič. — Prvenstvene tekme Hermes: Jadran 7:1. Ilirija rez.: Svoboda Moste 4:0. Ilirija rez.: Jadran II. 7:1.

Maribor: Maribor: M. A. K. 3:2. Maribor je bil ves čas v premoči in je lasti v drugi polovici neprestano oblatel vrata Atletikov, katerih vratar je preprečil večji poraz.

Celje: S. K. Celje: Atletiki 1:1 (0:0). «Celje» kaže viden napredek; moštvo tvori že prav lepo celoto, ki obeta pri vztrajnem delu še lepe uspehe.

Kranj: Primorje rez.: Triglav. 6:2 (3:2). Prva tekma te sezone v Kranju. Moštvo «Triglava» manjka vsled nedotatnega treniranja zlasti kombinacija. Obramba je boljše kot napadalna vrsta. Rezerva «Primorja» je zlasti v drugem polčasu pokazala levo skupno igro, ki je zažamčila zmago. Premoš «Primorja» se je občutila vso igro, ki je bila sicer odprta do konca. Obisk je bil zelo slab. Igrišče je popolnoma nepripravljeno za tekme. Moralo bi se temeljito popraviti.

V Zagrebu in Beogradu ni bilo važnejših tekem. Poročilo o tekmah, ki so se vršile, prinesemo jutri.

Nemčija: Avstrija. Vsa Avstrija in vsa Nemčija sta z veliko napetostjo pričakovala izid nogometne tekme med reprezentančnima moštvoma Avstrije in Nemčije, ki se je vršila v nedeljo na Dunaju, in sicer na igrišču «Hobe Warte». Kako zanimano je vladalo na Dunaju za to vелеvažno tekmo, kaže rekordno število gledalcev, ki je znašalo 75.000. Na prejšnji tekmi pred odhodom iz ljubljanskih tekem med Avstrijo in Nemčijo. Nedeljska tekma je bila sesta, ki se je igrala v 14 letih med obema državama. Nemškemu moštvo se dosedaj še ni posrečilo, da bi si pridobilo zmago. V štirih dosedanjih tekmah je Avstrija zmagala štirikrat, ena tekma, in sicer zadnja v letu 1921 je ostala neodločena. Skupno število golov dosedanjih tekem znaša 16:9 v korist Avstrije. Omeniti moramo, da so zlasti v prvih treh tekmah bili častno zastopana društva iz ozemelj današnje češkoslovske republike, predvsem D. F. C. iz Praga. Da so bili Čehi izločeni, je naravno. Pazi opa-

sovalce napredka, oziroma nazadovanja sedanega nogometnega sporta v Nemčiji, oziroma v Avstriji, je moral pričakovati tak izid, kot je prinesla nedeljska tekma. Nemško moštvo je zaslužno zmagalo z 2:0 (0:0). Najboljši del nemškega moštva je bila obramba, ki je tudi odločila nemško zmago.

Dunajske prvenstvene tekme. V soboto odpovedane. V nedeljo: Prvenstvo II. razreda: Bewegung: Blue Star 2:0 (2:0); Slovan: Cricketer 9:2 (7:0); Red Star: Rennweg 3:0 (1:0).

Budimpešta: Amateurs (Duna): M. T. K. 4:0 (2:0).

Praga: Slavija: Hakoah (Duna) 2:1 (2:0); Rudolfsühgel (Duna): Moravska Slavija (Brno) 1:0.

Hanaska Slavija — Ilirija, Ljubljana.

Na povratku iz Splita igra v sredo dne 26. aprila v Ljubljani na prostoru Ilirije. Hanaska Slavija iz Kromeriza, najmočnejši klub Moravske. Igrala je doslej 3 tekme v Zagrebu (s Haškom 0:0, s Concordijo 2:2, z Gradjskim 1:1) in v soboto in nedeljo s splitskim Haškikom. Zagrebški listi poročajo o Slaviji jako ugodno. Označujejo jo kot izvrsten, prvorazredni klub, ki ima osobito močno obrambo. Pričetek tekme ob pol 6. uri.

Otvoritvene kolesarske dirke v Ljubljani so se izvršile v nedeljo točno po sporedu in so pokazale prav lepe uspehe. V odločilni glavni dirki na 10 km je zmagal g. Kosmatin v 9 min. 3 sek. Poročilo priobčimo jutri.

Prosveta

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Torek, 25. aprila: Zaprt.

Sreda, 26. aprila: «Otok in Struga». Proslava 70letnice dr. Ivana Tavčarja. Slavnostna predstava. Izv.

Četrtek, 27. aprila: «Hamlet». Izv.

Petek, 28. aprila: «Revizor». Dijaška predstava. Znižane cene. Začetek ob 3. popoldne. Izv.

Sobota, 29. aprila: «Otok in Struga». E.

Nedelja, 30. aprila: «Pohišanje v dolini Sentflorjanski». Delavska predstava. Polovične cene. Izv.

Ponedeljek, 1. maja: «Otok in Struga». B.

Torek, 2. maja: Zaprt.

Opera.

Torek, 25. aprila: «Hoffmannove pripovedke». Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. D.

Sreda, 26. aprila: «Luiza». C.

Četrtek, 27. aprila: «Hoffmannove pripovedke». Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba.

Petek, 28. aprila: «Werther». A.

Sobota, 29. aprila: «Bajaja». D.

Nedelja, 30. aprila: «Faust». Izv.

Ponedeljek, 1. maja: «Plesni večer gđc. Lidije Wisiakove». Izv.

Torek, 2. maja: «Bajaja». C.

III. umetnišna razstava kluba «Mladih» se je otvorila v nedeljo 23. t. m. v Jakopičevem paviljonu. O razstavljenih delih bomo o priliki obširneje poročali.

Proslava sedemdesetletnice dr. Ivana Tavčarja v ljubljanskem gledališču. Narodno gledališče v Ljubljani proslavi 70letnico najodličnejšega slovenskega pisatelja dr. Ivana Tavčarja v sredo, dne 26. aprila v dramskem gledališču. Vprizori se slavljena novela «Otok in Struga», katero je dramaturiziral polkoni Ignacij Borštnik. V glavnih vlogah nastopijo gospe Juvanova, Saričeva, Medvedova, Wintrova in gospe Peček, Kralj, Plut in drugi. Režijo vodi g. Osip Sest, ki je razdelil vprizoritev v osemnajst slik. Izpremembe se vrše na odprtem odru. Konce dejanj označuje zastor. Odmor je le po tretjem dejanju. Predstava traja približno dve uri. Vsi prijatelji in častilci slavnega pisatelja so vljudno vabljeni, cene običajne.

UBOJ NA ŽEGNANJU V HOČAH.

V nedeljo je bilo v Hočah pr Mariboru krvavo žegnanje. V gostilni Franče se je zbralo več fantov iz sosednjih vasi, med drugimi tudi Alojzij Ogrizek, kovač iz St. Janža na Dravskem polju in delavec Franc Lešnik iz Sv. Miklavža, ki sta bila baje precej prijatelja. Izpila sta komaj četrta vina in že jima je vstala fantovska korajža. Ogrizek se je pričel bahati, da je pred enim letom vrgel v neki gostilni nekemu gostu dva kozarca v glavo. Lešnik mu je hotel malo ponagajati, češ da je vrgel samo enega. To je Ogrizka tako razburilo, da je v trenutku vzkipev in njem strašen srd in je treščil z besedami «Bom pa sedaj še enega» in je vrgel Lešniku z vsjo silo kozarec v glavo. Lešnik se je šel ves krvav umivat k potoku. Ko je čez nekoliko časa prišel Ogrizek iz gostilne, je Lešnik potegnil iz žepa dolg nož, ki se ne da zapirati in ga je mel že dolgo pripravljenege «za vsak slučaj», se navail z njim na Ogrizka in ga popolnoma razmesaril. Ogrizek je skušal bežati, toda besni Lešnik je dirjal za njim in se pri tem s tako silo zaletel z glavno v špranjo med železnimi kolji na vrta, da je ni mogel potegniti več ven in so ga rešili iz mučnega položaja pozneje šele tovariši, ki so ga morali potegniti s silo iz nemavdnih klešč. Seveda je imel Lešnik glavo močno okrvavljeno in otečeno lice. Razmesarjeni Ogrizek pa je med tem na begu izdihnil Lešnika so orožniki že isti večer aretirali in izročili mariborskemu okrožnemu sodišču, kjer je popolnoma ravnočasno priznal svojo zločino.

Blagoslovljenje veržjskega mostu

Da bi lažje izvršili madžarizacijo Prekmurja so Madžari z vsemi silami pospeševali izolacijo Prekmurcev od Muroplincev. To je bil glavni vzrok, da kljub odlični gospodarski potrebi ni bilo nobenega mostu med Prekmurjem in Murskim poljem. To je bila kričeča krivica za vse prebivalstvo ob Muri in naravno je, da je morala svobodna domovina to odpraviti. Naša vlada se je te dolžnosti tudi v polni meri zavedala in končno, po raznih nerodnostih zaradi naraščajoče draginje, tudi zgradila most, ki je bil v nedeljo z veliko slovesnostjo izročen svojemu namenu.

Kako dobro delo je storila naša država z zgraditvijo mostu in kako si je pridobila srca od vsega sveta odrezane prebivalstva ob severni meji, je najlepše dokazal potek blagoslovljenja mostu. Na tisoče in tisoče ljudi, iz ljutomerskega, in ormoškega okraja, ter posebno številno iz Prekmurja je pohitelo ta dan v Verzej, da s svojo navzočnostjo poveča slavnost in da izrazi svojo hvaležnost.

Pred Narodno šolo v Verzeju je bil postavljen slavolok, nepregledna množica ljudstva je pod vodstvom svojega vrlega župana čakala na odlične goste, ministra za javna dela g. Vukičevića in ministra za kmetijstvo g. Pucija, katerima sta se pridružila tudi pokrajinski namestnik g. Hribar in general Majster. Med ljudstvom so se posebno odlikovali fantje na konjih v narodni noši ter mnogoštevilni gasilci, ki so tvorili špalir. Po kratkem pozdravu župana se je zahvalil minister Pucelj. V imenu šolske mladine je krepko deklamiral nala Koroša Marjia, v imenu žen pa je govorila gđc. Tončka Horvat. Obema se je zahvalil minister Pucelj.

Nato so odšli gosti k mostu po novi in lepi dovozni cesti, ves čas navdušenjo pozdravljani od naroda. Most je bil lepo okrašen in na vsaki strani je bil postavljen slavolok. Prvi je pozdravil goste načelnik okrajnega zastopa v Ljutomeru g. Rajh iz Cvena. Odgovarjal je g. minister Pucelj, ki je naglašal, da je država, čeprav v finančnih težavah, rada popravila krivico, ki jo je prizadel okrajju tujec. Na mostu in pred mostom so tvorili špalir vojaki in gasilci. Nato je pozdravil goste g. Janez Stuehec, predsednik gasilske zveze za ljutomerski okraj. Na prekmurski strani je pozdravil odlične goste najprej župan Mesarič iz Deklečevca. Krepko je potem deklamiral lepo pozdravno pesem učenka Kühar iz Žakove. Vsem se je zahvalil gospod minister Pucelj, ki je končal svoj govor z željo, da bi bil most vedno v srečo in blagostanje kmetijskega ljudstva.

Nato so šli gostje na sredo mostu, kjer je bil postavljen oltar. Besedo je povzel g. pokrajinski namestnik Hribar, ki je v daljšem govoru poljansl zgodovino mostu in izrekel nado, da se prične še letos tudi z gradnjo železnice Sobota-Ormož. Nato je odslužil proš dr. Tomazič slovesno mašo. Omeniti je, da se je pri tej maši prvič pel evangelij v slovenskem jeziku. Po maši in po blagoslovljenju mošta je imel proš dr. Tomazič lep in pomenljiv govor, v katerem se je zahvalil vladi, da je postavila most in vzprejela v otvoritvene svečanosti

tudi cerkveni blagoslov. Nato se je obrnil h Prekmurcem ter jih v njih narečju pozival k slogi in k delu za državo.

V kratkem in jedratnem govoru je nato g. minister Vukičević oddal most prometu. V tistem hipu so pričeli pokati topiči, gojenci veržjskega salezijanskega zavoda pa so zapeli «Bože pravde».

Po končanih svečanostih so odšli gostje pred salezijanski samostan, kjer jih je pričakovalo predstojništvo samostana z gojencl. V imenu slednjih je pozdravil Primorec Venčanin, nakar je pevski zbor ubrano zapel «Pozdrav». Sledil je banket, ki ga je dal salezijanski zavod v čast gostom.

Nedelja je bila praznik Muroplincev in Prekmurcev. Bila pa je tudi praznik državne misli, kajti narod je spoznal, da je država zanj. In to je veliki moralni pomen veržjske slavnosti.

Veličasten pogreb Iv. Kromarja v Črnomlju

V nedeljo dopoldne je zemske ostanke narodnega mučenika Ivana Kromarja pripeljal dolenski vlak v Črnomelj, ki je bil ves v žalni obleki. Tudi na vseh večjih postajah med vožnjo je narod izkazal zadnjo čast nesrečni žrtvi. Črnomelj nedvomno še nikdar ni imel v svoji sredi tako ogromne množice ljudstva. Zbrana je bila vsa Belokrajina in veliko število Hrvatov.

Krsta z zemskimi ostanke Ivana Kromarja je bila takoj po pribodu na kolodvor postavljena na mrtvaški oder na peronu. Sokoli so tvorili častno stražo. Po cerkvenih obredih so pevci železničarji pod vodstvom gosp. Premelča zapeli «Vigred», nakar se je takoj razvil impozanten spreved, ki je trajal nad dve uri. Otvorili so ga Sokoli na konjih in zagrebški sokolski fanfaristi, za njimi pa je korakalo nad 500 Sokolov v kroju. Številno sta bila zastopana zlasti zagrebški in pa karlovški Sokol, ki je položil na krsto trnje lovorjev venec. Splošno pozornost so vzbujali Sokoli iz Bojanec in Adlešičev v belokranjskih narodnih nošah. Mladina je nosila napise «Slava narodnemu mučeniku Ivanu Kromarju». Za krsto je korakala pokojnikova žena z osmimi nepreskrbljenimi otroci, nato pa je sledila nepregledna vrsta zastopnikov najrazličnejših društev iz vseh krajev in domačinov. Od kolodvora do mesta je tvorilo okoli 15.000 oseb špalir. Ob zvokih žalnih koračnic zagrebških fanfaristov in muzike dravske divizije iz Ljubljane, je prispel spreved končno na pokopališče v Vojni vasi, kjer so se krog Kromarjevega zadnjega počivališča strmile ogromne množice ljudstva in spoštljivo pričakovale trenutka, ko položijo Kromarja v grob.

Po izvršenih molitvah je načelnik črnomalskega Sokola, br. Vrankovič, s kratkim govorom odkril krasni nagrobni spomenik, ki predstavlja mišičastega Sokola, ki poklanja Kromarju lovorjev venec. Spomenik je napravil neki primorski klesar brezplačno. Mogočni «Slava» - kleci so zadoneli, ko se odgnal zastor. Po govoru staroste novomeške župe, br. dr. Vasiča, je godba zasvirala «Bože pravde», nakar je nadučitelj gosp. Lovšin iz Vinice iz-

«Ha, vi se umikate, morilec! O, saj vas poznamo! Saj izmed tistih sto sto satanov sveta, ki so Boga na križ pribili, ki so njegovo kri kakor šampanjec pili.

Saj vi ste izmed tistih sto, ki Kristov ste milijone v snrt pognali, da iz njihove krvi, kosti, mesa, ogromne ste cerkve zidali... Mesto lepih besedi — ali vsaj poleg njih — bi se spodobilo, da socijaldemokracija posveti padlim žrtvam tudi nekaj dejanj. Dokler sede v mestni hiši ljubljanski socijaldemokrati poleg narodnih socijalcev v tesnem objemu s klerikalno stranko, ki je zakrivila morijo 24. aprila 1920, tako dolgo ne more nihče — in tudi noben misleč proletarec ne — razumeti in verjeti da pomenjajo solze, ki jih pretaka «Naprej», iskreno žalovanje. So pač bile napisane le za varanje proletarijata, katerega voditelji se bratijo z «morilec»!

Pregranjanje katoliške cerkve v Sloveniji. Kateri nam poročajo iz Beograda, je bil te dni imenovan na ljubljanski teološki fakulteti deveti rodn profesor, g. dr. Ehrlich, in sicer menja za komparativno veroznanstvo. Dunajska univerza je v časih katoliške dinastije imela pet rednih teoloških profesorjev. Če bo šlo pri nas tako naprej, bo katoliška cerkev kmalu popolnoma zatrta. Tu se vidi, da je prosvetno ministertvo v rokah sovražnika naše svete vere in demokrate Pribečevića.

«Poročna darila». Glasilo «političnih verižnikov in korupcijonistov «Novi Cas» je seveda po svoje zavzel stališče h kraljevi poroki. Pravi, da je patrijotična požrtvovalnost velika, a še lepše bi bilo, če bi od nje kaj imeli invalidi, zapuščenji otroci in drugi reveži. Škrb novočasarjev za te reveže je res glnjiva. Tem bolj glnjivo je, če pomislimo, da so ti ljudje bili svoječasno najbolj vneti Šusteršičevi priganjaci, kandelabrski govorniki in vrbarji, najbolj goreči vojni priganjaci, in da do danes še niso nič dali za invalide, zapuščenje otroke in druge reveže, niti na primer za Kromarjevo dečo, ki jej je bil vzet oče, ker ga je denunciral klerikalce.

Deželna in občinska avtonomije v Juljski Benečiji. Na sobotni seji

*** Kralj odpotuje v Pariz?** Po poročilih iz Beograda, odpotuje kralj Aleksander, ki se mudi sedaj v Bukarešti, te dni v Pariz.

*** Ljuba Davidović,** predsednik Demokratske stranke, je večeraj dopoldne prišel iz Ljubljane zopet v Beograd. Gosp. Davidović bo v bližnji bodočnosti posestil tudi Sarajevo.

*** Češkoslovaški senator** Vaclav Klofač je prispel večeraj popoldne v brzovlakom iz Zagreba v Ljubljano. V nedeljo v Union - kinu v Zagrebu predaval v češkem in hrvaškem jeziku o narodnem socializmu in posestil tudi pokrajinskega namestnika gosp. Juraja Demetrovića.

*** Olični francoski gostje** v Ljubljani. V Ljubljano so prispeli člani nove formacije v francoskem parlamentu «Amis de la Petite Entente et de la Pologne» gospodje poslanec Henri Lorin, najodličnejši član komisije za železniške zveze od 45. meridijanu, nadalje bivši poslanec George Grosjean in gosp. George Lemaître. Prva dva sta znana francoska zgodovinarja. Gospodje so si ogledali Ljubljano ter njene kulturne institucije. Popoldne so priredili v hotelu Union dejavnost nekaterim prijateljem Francije ter so se nato odpeljali v Zagreb, odkoder se podajo v Beograd.

*** Odkrivanje Jurija Blankinija.** Kakor poročajo iz Splita, je dne 18. t. m. upravitelj kotarskega poglavarstva dr. Ivić izročil gosp. Juriju Blankiniju, podpredsedniku ministrskega sveta n. r., visoko odkrivanje z redom sv. Save prvega razreda. Pri tej priliki je dr. Ivić poudarjal velike zasluge in požrtvovalno delovanje odkrivanca. Globoko ginjen se je gosp. Blankini zahvalil ter zaprosil kotarskega upravitelja, naj bo tolačen njegovih čustev zvestobe in vdanosti napram domovini in presvetli dinastiji Karagiorgjevičev.

*** Zagrebški pokrajinski namestnik** Jurij Demetrović namerava radi najnovejšega vladnega akta, s katerim se odreja, da se imajo uradniške draginske doklade le za februar in marec izplačati 1. maja, za maj pa šele po definitivni redukciji uradništva, iznova zagroziti z demisijo.

*** Odkrivanje zagrebških umetnikov.** V soboto dopoldne je načelnik zagrebškega prosvetnega oddelka banki svetnik Novak podelil v znak priznanja za dolgoletno umetniško delovanje umetnicama zagrebške opere Mariji Strozji in Milki Trnina red sv. Save III. razreda, Nikoli Milanu in Dragu Freidenreichu pa red sv. Save IV. razreda.

*** Poljski ministrski predsednik** pri jugoslovanskih dijakih. Na varšavski visoki šoli študira letos 25 jugoslovanskih dijakov, za katere je varšavska univerza uredila skupno stanovanje. V tem stanovanju je naše dijake na velikonočni ponedeljek obiskal poljski ministrski predsednik gosp. Ponikowski ter jim prinesel «posvetilo». Gosp. ministrski predsednik se je delj časa razgovarjal z jugoslovanskimi dijaki ter se informiral o razmerah njihovega življenja in študija v Varšavi.

*** Himen, Ravnatelj Jugoslavenske Unione - banke** gospod Josip de Paulis se je prošlo nedeljo poročil z gosposi Miro Bergantovo. Čestitamo!

*** Veliki sanitetni svet** je pričel večeraj zborovati v Beogradu. Otvoril ga je kot zastopnik ministra za narodno zdravstvo, minister pravde dr. Laza Marković. Večeraj so se po konstituiranju vršile samo volitve sekcij.

*** Iz neosvojenih domovine.** Kakor se «Riječi» poroča iz Istre, je škofijski ordinarijat v Trstu, v sporazumu s fašisti, ukinil starodavno hrvaško bogoslužje v Voloskem in Opatiji ter uvedel italijansko pridigo in latinsko mašo. Dovoljeno je samo, da se pri eni maši pridiguje in poje hrvaški. O Veliki noči pa so fašisti tudi to prepredli. Nastala je rabuka, pri kateri je bil nek Hrvat težko ranjen. Tuje so večjim delom odpotovali iz Opatije, ker se ne čutijo varne.

*** Zveza slovenskih županstev** na Gorškem je nastopila v obrambo pravice in koristi, ki jih je poklicana varovati proti sklepu deželnega sodišča v Trstu, s katerim se v tržaških sodnih uradih popolnoma izključuje raba slovenskega in hrvaškega jezika, ter je poslala poslanski žborec v Rimu, ministrskemu predsedniku, ministru za pravosodje, osrednjemu uradu za nove pokrajine, generalnemu civilnemu komisarijatu in deželnemu sodišču v Trstu energičen protest proti omenjenemu sklepu deželnega sodišča v Trstu. Po občirni motivaciji zahteva Zveza slovenskih županstev: 1.) naj se takoj prizna javno absolutna nezakonitost in neveljavnost sklepa deželnega sodišča v Trstu glede jezikovnega vprašanja in naj se podelijo strogi ukazi za točno izvrševanje predpisov, ki še veljajo za to stvarno; 2.) naj se nemudoma preskrbi, da bodo jezikovne pravice italijanskih državljanov slovenske narodnosti spoštovane vsaj toliko, da bodo mogli rabiti svoj jezik nasproti oblastvom, zlasti sodnim, in dobiti od njih tudi uradne odgovore v istem jeziku; 3.) naj se jezikovno vprašanje spravi takoj na pot pravične rešitve potom primernih zakonskih predpisov, ki naj jih ustavno pristojni faktorji izdelajo na podlagi poglobljenega proučevanja vprašanja, ne da bi se

ne zasliali zastopniki neposredno prizadetega prebivalstva.

*** Represalije proti Madžarski.** Dvajset madžarskih rodbin, ki so optirale za Madžarsko, je bilo glasom «Politike» te dni poslanih preko naše meje na Madžarsko, kar se smatra kot pričetek represalij naše države proti Madžarski radi preganjanja našega tamkajšnjega življa.

*** Otroško bolnico** namerava postaviti mariborsko narodno žensvo v spomin na poroko našega vladarja z romunsko princeso Mariolo. Bolnica bo varovala pogube naš najdražji narodni zaklad, naš naraščaj, in bo nosila ime prve naše vladarice kraljice Marije.

*** Velik požar v Zagrebu.** V Zagrebu je v noči od petka na soboto izbruhnil požar v skladišču gradbenega materiala tvrčke Bregant & drug. V skladišču je bilo tudi sto centov sena. Skladišče je s senom vred do tal pogorelo. Škoda znaša nad 150.000 K.

*** Položaj v Bitolju.** Iz Bitolja se brzajavno poroča: Vsaka nevarnost nadaljnjih eksplozij je odstranjena. Ogenj sicer še tli, a poskrbljeno je, da se kmalu popolnoma vduši. Vzemirjenost med prebivalstvom se je polegla. Pomirjeno prebivalstvo se polagoma vrača v svoje domove. Državna podpora prizadetim se je razdelila. Oškodovancem so se dali na razpolago šotori. Tudi romunski «Rdeči križ» je ponudil svojo pomoč. — Iz Skoplja je prispel v Bitolj nek artiljerijski tehniški major, ki bo raziskaval vzrok eksplozije. V artiljerijsko - tehniškem oddelku vojnega ministrstva so mnogi, da se je municija, ki je bila izdelana v vojnem času, sama od sebe vnela, ker je bila izdelana le za skorajšnjo porabo. Take eksplozije so se primerile tudi v Italiji, na Madžarskem in drugod.

*** Tečaj za laborante Pasteurjevih** zavodov. Ministrstvo za narodno zdravje je odredilo, da se otvori v Novem Sadu bakteriološki tečaj za laborante Pasteurjevih zavodov. Pouk bo trajal osem mesecev.

*** Izpremembe v državni službi.** Imenovani so: višji kontrolor tobačne tovarne v Ljubljani Peter Poletič-Kopešić za šefa oddelka za predelavo tobaka v industrijskem oddelku uprave državnih monopolov; inženjer gradbene direkcije v Ljubljani Gvidon Gulič za ravnatelja urada za pospeševanje obrti v Ljubljani; absoluten geometerski tečajar na tehniški visoki šoli v Ljubljani Stanislav Pečani za geometra v desetem činovnem razredu. — Ostavko na državno službo sta podala: Adam M. Marić, upravnik carinarnice v Gornji Radgoni in Andrej Lab, carinik ljubljanske carinarnice.

*** Shod slovenskega trgovstva v Celju.** Dne 30. aprila se vrši v celjskem Narodnem domu velik shod slovenskega trgovstva Slovenije. Shod bo, kakor poroča «Nova Doba», velika manifestacija sile in moči naše trgovine. Po shodu se vrši slavnosten večer.

*** K vestem o nameravanem povišanju** monopolne takse na sladkor nam pišejo: Kadar se je pričela kaka govorica o povišanju trošarine ali monopolne takse, se je povišanje do danes tudi skoro vedno uresničilo. O povišanju monopolne takse na sladkor krozi govorice že skoro 2 tedna in to vedno bolj. Kar nsenkrat pa bo izdano naredjenje, da je monopolna taksa na sladkor zvišana za 100 odst., to je 16 K pri kilogramu. Na ta način bi stal sladkor v kockah preko 80 K in kristalni sladkor okrog 76 K za kilogram. Kaj bodo potem ubožnijsi sloji, ki so pri današnji draginji primorani hraniti s kavo, ki bi v tem slučaju morala biti grenka. Kdo drug bo za zopet kriv ter draginje kakor trgovci, ker se — kakor običajno — pri vsakokratnem zvišanju cen zvali krivda samo na trgovce.

*** Eksplozija v Kamniku in Bitolju.** Kemik-strokovnjak nam piše: Ko sem čital v «Jutru» novico o eksploziji v Bitolju ter skoraj istočasno o eksploziji v Kamniku, me te vesti niso iznenadile. Kot strokovnjak sem se samo čudil, da do sedaj pri nas na raznih krajih še ni prišlo do kake katastrofe, saj vlada dostikrat ravno pri vskladiščenju eksploziv naravnost nepojmljiva malomarnost. V Bitolju je eksplodiral dinamit, torej ena najnevarnejših eksplozivnih snovi, ki ima predvsem to lastnost, da se po poteku nekega časa, vsled razkrojitve kemikalij, sam zažge. Čujem, da nam Nemčija v zadnjem času ponuja star dinamit na račun reparacij. To je špekulacija na nesposobnost strokovnjaka, ki bi tako robo prevzel. Kar se pa tiče eksplozije v Kamniku, je notica Vašega lista morala napraviti mučen smešen vtis na vsakega, ki pozna fabrikacijo eksplozivov. Ni dosti, da se samo zmešajo osnovni kemični produkti, nego je glavni princip, da so osnovne kemikalije absolutno kemično čiste. Po poročilih v časopisih pa izgleda, da se je tu šlo za takozvani elaborirani material, ki ga seveda posebno Nemčija po nizki ceni povsod ponuja. To je namreč material, ki je bil v granatnih itd., ki že po svoji sestavi in vsled kemične razkrojitve ne more biti čist, ker se v njemu vedno še nabajajo razni jarki eksplozivni kakor nitroglicerini, pikrinska kiselina itd. ter včasih celo neekstrahirani kapsli. Kake je začel v Kamniku dinamom, ki ga kamniška tvornica ne izdeluje, mi je, ako

ne gre za pogrešno o poročilo, nepojmljivo. Eno je treba vsakakor temeljito odpraviti: Nemarnost pri kupovanju surovih materiala in prevzemanje starega vojnega eksploziva, ki je bil svoj čas, to je med vojno stabiliziran samo za odmerje na dobo 6 do 8 mesecev. Trebalo bi po vseh naših municijskih skladiščih takojšnje preiskave.

*** Smrtna kosa.** V Cerkljici je umrl bivši gostilničar g. Jakob Šega, star 64 let, v Meži pri Dravogradu pa trgovec z lesom, g. Jakob Pernat. Blag jima spomin!

*** Novi občinski volilni red** za Slovenijo je pravkar izšel pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani kot II. snopišč zbirke zakonov. Velja 4 Din, po pošti 25 para več.

*** Starodavni zvon v Splitu.** Prošlo sredo je škof dr. Jerolim Mileta v peristilu splitske katedrale blagoslovil historičen zvon «Bumbal», ki je bil vlit v 17. stoletju, leta 1830 prelit in — ker je za časa svetovne vojne počil — sedaj nanovo prelit, da s svojim zvokom naznanijo Splitčanom prihod kralja Aleksandra I. Splitski listi poročajo, da je obred bil lep, poln poezije in liturgične mistike.

*** Bogoslovci bodo službovali v** bolnicah. Kakor poročajo iz Beograda, bo vojnno ministrstvo v kratkem vpoklicalo v vojaško službo vse rekrutirane bogoslovce. V službovanje bodo dodeljeni bolnicam, da si pridobijo potrebno znanje v pomoči bolnikom, da bodo kot duhovniki lahko v pomoč ljudstvu v slučaja, če ni pri roki zdravnik.

*** Okamenine na Pohorju.** Iz kamnologov v Josipdolu pri Ribnici na Pohorju gradijo železnico na postajo Ribnica-Brezno. Pri kopanju proge so delavci našli med skalami krasno, še lepo ohranjeno okamenelo drevo, katere obdaja plast črnega premoga. Dolžina debla znaša približno 8 metrov, premer pa 40 centimetr. V bližini tega debla se nabaja še več okamenelih vej. Naši geologi naj bi se zanimali za to najdišče.

*** Predstave češkega cirkusa Renlow** vzbujajo v Ljubljani upravičeno zanimanje. Posebno ugajajo izbrano dresirani konji, ki proizvajajo naravnost neverjetne «umetnine». Človeku nehoti prihajajo misli, ali živali res nimajo pameti? Pa tudi druge točke programa, zlasti akrobatske produkcije so vredne, da si jih človek ogleda. Cirkus ostane v Ljubljani menda le še do konca tedna.

*** Pasji kontumac v Mariboru.** Mestni magistrat mariborski je odredil pasji kontumac za vso mestno občino, ker se je zopet pojavil slučaj pasje stekline. Psi morajo nositi nagobčnike ter se morajo voditi na vrvice.

*** Nezdgo.** Josip Privšek, dijak, stanujoč na Zabjaku v Ljubljani, je pri šolski telovadbi padel in si zlomil levo roko. — Ivan Drobnič, žagar v Šalki vasi pri Kočevju, se je pri delu tako nesrečno vžagal v desno roko, da je moral v bolnico. — Marija Jugovic, mestna uboga iz Skofje Loke, je na ulici padla in si zlomila levo nogo. — Marija Bizovičar, žena poštnega poduradnika iz Vodmata, se je pri seklanju mesa s tako silo vsekala po palcu, da si ga je skoro odsekala.

*** Alijaglič in Markaš.** V Zagrebu je bil pretekli petek aretirani bančni uradnik Ivan Markaš, ker je po Zagrebu razpečeval razglednice s podobo obsebnega atentatorja Alije Alijagliča z napisom «Narodni mučenik». V Markaševem stanovanju je našla policija več tisoč takih razglednic.

*** Ponarejene tisočirske bankovce** je hotel razpečati v Ljubljani neki Mašo Omerinovič, ki pa govori najbrže bolje italijanski, kakor naš jezik. Imel pa je smolo. Ljubljanska policija je bila namreč pravočasno brzojavno obveščena o njegovem prihodu oči orožniške postaje v Prijedoru in ga je zato aretirala že na kolodvoru in odpeljala takoj v zapor. Pri njem so našli en ponarejen tisočirski bankovec in 80.000 K našega denarja.

*** Krivava gostija.** Dne 13. februarja je bila pri premožnem posestniku Marku Grahovniku v Sv. Petru pri Mariboru gostija, ki sta jo slavili sin in hčerka. Opolnočil se je kuharica pritožila, da ne more dati nobene stvari več na mizo, ker so prežarji (nepovabljeni gostje) že vse pokradli. Stari Grahovnik je zaradi tega prošil v veži prežarje, naj grejo domov, ker so se že dovolj najedli in napili. Tu mu je pretepač Frane Germav napričakovano v zahvalo zasačil nož v hrbtu in nato pobegnil. Z nožem v hrbtu je Grahovnik z veliko težavo napravil par korakov, naker so ga prenesli v sobo, kjer se je boril s smrtjo, gostje pa so plesali in pili naprej do jutra. Večeraj je bil Germave za svojo surovost obsojen v Mariboru na 5 mesecev težke ječe.

*** Staro sovraštvo.** Glinšek Franc in brata Paznar, posestnikovi sinovi iz Zolimelj, so živeli že dolgo v hudem medsebojnem sovraštvu. Pred par dnevi sta brata Paznar zalotila Glinška ponoči samnega na cesti, se zakadila takoj v njega in ga osuvala z nožem po vsem životu.

*** Nasilen zločinec.** V toboti sveder je bil aretiran v Ljubljani neki Rudolf Skuk, ki je bil skupno z njegovo ljubico Petrovič Ano odpeljan na policijo. Skuk je na potu v zapor nenadoma pobegnil in oddal na nasledujoča detektiva Podobnika in Petejana več strelov iz samokresa, ki pa so zgrešile svoj cilj. Skuk je nevaren človek in je že enkrat pobegnil iz vaperov. Pričakovati je, da ga v kratkem doleti zaslužna kazen.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Dne 24. t. m. se je vršil v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani, 22seti redni občni zbor Ljubljanske kreditne banke, ki se ga je udeležilo znatno število deničarjev, ki so zastopali 64.220 delnic, torej nad polovico celokupne delniške glavnice. Vsled boleznj sicer navzočega predsednika dr. Ivana Tavčarja je prevzel vodstvo občnega zbora podpredsednik dr. Karel Triller, ki se je v pozdravnem nagovoru predvsem spominjal v toplih besedah sedemdesetletnic sedanjega predsednika dr. Ivana Tavčarja in bivšega dolgoletnega predsednika pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja, kojih zasluge za razvoj in današnjo moč zavoda so neprecenljive. Nato je prešel k poročilu o delovanju zavoda in ugotovil velik razmah in napredek, ki ga zabeležuje banka v minulem poslovnem letu. Omenil je, da je banka pri najstrožjem izogibanju vsake špekulacije na lastni račun pazila strogo na največjo likvidnost in mobilnost svojih sredstev. Banka je v minulem letu sodelovala samo oziroma v zvezi z drugimi zavodi pri nacionalizaciji in ustanovitvi raznih že obstoječih in mnogih na novo utemeljenih industrijskih podjetjih, imela pa tudi sicer priliko z dovoljenjem primernih kreditov podpirati najizdatnejše trgovino, obrt in industrijo. Posebno razveseljivo za banko — ker priča o velikem zaupanju do nje — je izdatno naraščanje tujih banki zaupanih sredstev, ki dosegajo skoro vsoto 1000 milijonov kron. V nadaljevanju svojega govora se je predsednik spominjal preminulih članov predstojništev v Gorici in Celju dr. Alojzija Frankota in Antona Kolenca in ob zaključku povdajal, da gre zahvala za izkazani uspeh zlasti spretnemu, smotrenemu in nesebičnemu vodstvu ravnateljstva in pridnemu, vestnemu in neumornemu delu uradništva.

Na občnem zboru se je na predlog nadzorstva izrekel upravnemu svetu absolutorij, istočasno pa izrekla ravnateljstvu in uradništvu zahvala.

Delničarjem predložena bilanca izkazuje sledeče postavke v milijonih, poleg katerih navajamo napredek napram letu 1920.

Aktivne: Blagajna 23 milijonov (za 4 milijone več), valute 2 milijona, menice 47 milijonov (za 30 milijonov več), vrednostni papirji za 71 milijonov (za 24 milijonov več), dolžniki 819 milijonov (za 248 milijonov več), realitete 4 milijone (za 1 milijon več), inventar 0.6 milijona, konzorcijsalni računi 33 milijonov (za 11 milijonov več). Ostala aktivna in predhodne postavke 37 milijonov, skupna vsota aktiv 1095 milijonov.

Pasive: Glavnica 50 milijonov, rezerve 41 milijonov (za 2 in pol milijona več), pokojniški sklad 2 in pol milijona, vloge na knjižice 170 milijonov (za 73 milijonov več), upniki 787 milijonov (za 424 milijonov več), transite obresti K 416.000, neizplačana dividenda 219.000 K, prehodne postavke, reeskont in ostala pasiva 23 milijonov. Čisti dobiček vstevši prenos iz leta 1920, v znesku kron 336.792.35 znaša K 13.209.959.29 (za K 3.330.000.— več kot leta 1920).

Račun zgbue in dobička izkazuje kot celotne prejemke K 31.633.200.— za 10 in pol milijona več, od katerih odpade na donos obresti K 17.623.815.— (8 milijonov več), na iznos bančnih poslov K 13.549.580.— (3 in pol milijona več), na iznos realitet K 123.012.— in na prenos dobička iz leta 1920 K 336.792. Prejemkom stoji nasproti izdatki za upravne stroške K 2.684.868.— (1 milijon več), za plače K 11.301.922.— (5 milijonov več) odpis inventarja K 66.584.33.

Občni zbor je določil iz čistega dobička poleg statutarnih tiantiem upravnemu svetu in nadzorstvu K 7.500.000.— za izplačilo 15 odst. dividende, K 2.500.000 za dotacijo rezerv, K 1.000.000.— za dotacijo pokojniškemu skladu, K 400.000 za renumeracijo uradništvu. Ostanek K 622.642.59 se prenese na novi račun.

Izplačevanje 15 odst. dividende za leto 1921. in sicer proti kuponu št. 21. v znesku 60 kron na delnico se vrši počenši s 25. aprilom t. l. pri centralni banke v Ljubljani in podružnicah v Brežicah, Celju, Gorici, Kranju, Mariboru, Novem Sadu, Ptujju, Sarajevu, Splitu in Trstu, nadalje pri Hrvatsko-slavonski zemaljski hipotekarni banki v Zagrebu, pri Živnostenski banki in Pragi in njeni podružnici na Dunaju.

Nadalje je pooblastil občni zbor upravni svet, da prevede v lastnem delokrogu v primernem času zvišanje delniške glavnice od 50 milijonov na 100 milijonov kron.

Pri dopolnilnih volitvah v upravni svet so bili zopet izvoljeni gg. dr. Ivan Tavčar, Leon Souvan in Andrej Jakli. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg. Evgen Legat. dr. Peter Defranceschi, Avgust Jenko, Fran Pretnar in Anton Škof.

Izstopilna članoma upravnega sveta gg. arhitekta Franu Krasnylu in Gabrijeju Jelevsku ter bivšemu članu nadzorstva banke dr. Franu Černetu je bila izrečena za njihovo dolgoletno sodelovanje pri banki zahvala.

NARODNA BANKA SHS.
Stanje dne 8. aprila.

Aktivne:	milijonov	sprem. proti 31. m. m.
kovinska podloga	398.4	+ 4.5
posojila	950.7	+ 53.0
državni dolgovi	4.418.5	—
vrednost drž. domov	2.138.3	—
dinarjev 7.906.0		
Passive:		
glavnica	15.1	—
rezervni fond	1.9	—
bankovci v obtoku	4.870.7	+ 86.0
zahteve države za založene domene	2.138.3	—
saldo raznih računov	18.0	—
dinarjev 7.906.0		

Borza

Zagreb, devize: Berlin 21 — 23, Milan 300 — 308, London 240 — 250, Newyork ček 54 — 55, Pariz ček 500 — 525, izplačilo 550 — 600, Pariz 110 — 115, Svica 1100 — 1180, Dunaj 0.75 — 0.80, Budimpešta 8 — 8.30, valute: dolar 52.50 — 54.50, češke krome 124, funti 235 — 240, napoleoni 225 — 227, marke 22.50 — 23, leji 46, lire 290 — 303.

Banka za Primorje 162.50.
Trg. obrtna banka 61 — 62.50.
Brodska banka 93.
Hrvat. eskomptna banka 194 — 195.
Jadranska banka 285 — 300.
Jugoslovenska banka 118.50 — 119.
Slavenska banka 120 — 125.
Praštediona 1240 — 1250.
Slov. eskomptna banka 160.
Srpska banka 182.50.
Eksploatacija drva 145.
Dubrov. parob. družba 1400 — 1425.
Goranin 165.
Nardna Sum. industrija 130 — 132.50.
Našička industrija drva 124 — 125.
Gutman 325.
Slavonija 122 — 130.
Union 725 — 750.
Ljub. strojne tovarne 205.
Trbov. premogokopna družba 255 — 264.

Beograd, devize: Berlin 22, Budimpešta 8.15, Bukarešt 45, Rim 300, London 200, Pariz 530, Praga 110, Svica 1100, Dunaj 0.76 — 0.77.

Dunaj, devize: Zagreb 29.97 — 30.05, Beograd 119.68 — 119.92, Berlin 30.07 1/2 — 30.17 1/2, Budimpešta 10.87 — 10.43, London 340 — 340.50, Milan 415.30 — 415.80, Newyork 7681.50 — 7693.50, Pariz 715 — 716, Pariz 149.90 — 150.10, Sofija 57.70 — 57.80, Varšava 1.98 in en četrt — 2.02 in četrt, Curih 1492.50 — 1492.95, valute: dolarji 7631.50 — 7643.50, levi 57.20 — 57.30, marke 30.20 — 30.30, funti 327.75 — 338.25, francoski franki 715 — 714, lire 411.70 — 412.30, dinarji 118.98 — 119.22, poljske marke 1.98 — 2.02, leji 56.34 — 56.46, švicarski franki 1488.75 — 1491.25, češke krome 149.65 — 149.85, madžarske krome 10.37 1/2 — 10.43 1/2.

Praga, devize: Berlin 20.05 — 20.43, Curih 993 — 997, Milan 275.50 — 277.50, Pariz 475 — 477, London 235.50 — 237.50, Newyork 50.70 — 51.30, Beograd 79.50 — 80.50, Sofija 36.60 — 37.40, Dunaj 0.57 in četrt — 0.77 in četrt, Varšava 1.23 — 1.43, Budimpešta 6.70 — 7.10, valute: nemške marke 20.05 — 20.45, švicarski franki 988 — 992, lire 272.50 — 274.50, francoski franki 472 — 474, angleški funti 224.50 — 226.50, dolarji 50.45 — 51.05, dinarji 79.50 — 80.50, levi 35.35 — 36.15, avstrijske krome 0.61 — 0.81, poljske marke 1.23 — 1.43, madžarske krome 6.70 — 7.10.

Curih, devize: Berlin 1.96, Newyork 514, London 22.78, Pariz 47.92, Milan 27.90, Praga 10, Budimpešta 0.67, Zagreb 1.95, Varšava 0.14, Dunaj 0.06 in tričetrt, avstrijska žig. krome 0.06 in sedem osmin.

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

Pređ nam zažare ognji, toda ne oznanjajo še Lipljanja, razodenejo le malo kosovsko vas Čaglavico. Mnogi so ostali tu, da se ognjeje trpljenju in nočnih nepravil. Okrog vasi je stalo nekaj ogorelih dreves in hlastno se jih je lotila sekira. Že se dvigajo po dvoriščih plameni ognja ter sikajo visoko čez strehe nizkih hišic. Vas je utonila v dimu in hiše so le še nejasne in temne konture pred nami. Natovorjeni vozovi stoje na cesti, živino so spravili v zatočišča. Begunci se grejejo in razgovarjajo. Tudi iz naših vrst prisede marsikdo k tem ognjem ali si izposodi žerjavico za novega.

Mi pa romamo naprej in se vedno bolj potapljamo v noč. Daleč pred seboj zaslišimo v mirni noči topotanje konja, kakor bi prhutala sova s svojimi krili. Kmalu se nam približa dvoje senc, begajočih po cesti. Trdo bijejo kopita, vse bolj in bolj rastejo pred nami postave. Dva konjenika obstojita pred nami.

«Niso tisti ognji tam, Gračanica?»

«Ne, Čaglavica je tam.»

«Pelje pot od tu v Gračanico?»

«Pelje! Vprašaj v vasi.»

Vspodbodeta konje ter se hitro oddaljita od nas, ki prenišljamo kdo sta ta dva nočna potnika.

Vrisk pred nami preseka tišino. Konj se je splašil sredi ceste, toliko da ni zapeljal v jarek. Na vozu sedi mati z otrokom in oče ustavi s krepko roko preplašeno žival. Vsi prihitimo, da mu pomagamo. Sredi ceste leži mrtvec človek, konj striže z ušesi in drhti po vsem telesu. Zatisnemu mu oči, se upremo v voz in ga premaknemo dalje. Nato obstopimo truplo.

«Odkod to truplo? Saj se vrše boji daleč od tod. Semkaj se ni izgubila kroglja, niti ni odjeknil top. A to ni vojak, Arnavt je iz kosovskih vasi. Leži na trebuhu, desno roko podvito pod glavo, levo izproženo pred seboj. Dobro se je razločila

na fleh kri. Ni je še izpral dež, kar pomeni, da je najbrže šele nocoj poginil. A kdo ga je ubil? Kako je poginil?

«Meni se zdi, da sem čul malo poprej strel. Puške so bile! pripomni nekdo sredi množice.»

«Kdaj pa?»

«Nocoj, menda zvečer.»

«Že pred Čaglavico ali potem?»

«Tako, ko smo zapustili vas.»

Nekdo se skloni in otipava truplo.

«Mrzel. Je že ura, kar je poginil.»

«Skregali so se, pa postrelili drug drugega. Bog daj, da se v Prištini ni ničesar zgodilo. Videl sem jih tam v gneči, kako so potegnili revolverje.»

«E, v takih prilikah se človeku zamrzi življenje, pa se ga rad znebi, za karkoli že.»

Pomikali smo se dalje, pomirjeni, da je nesrečnik poginil v pretepu, toda nismo storili niti 50 metrov in že se je ponovila ista slika. Ob cesti na pol v jarku je ležal drug mrtvec in komaj smo se dobro ustavili se zakričali spredaj, da so našli tretjega, kmalu nato tudi četrtega.

«Vraga, to ni bil samo pretep. To je...»

Nekdo je zopet preiskoval truplo, kdaj bi se izvršil uboj in je pripomnil: «Verjemite mi, Arnavti okoliških vasi so to. Poginili so še po viharju, ker dež še ni izpral mlak krvi. Krog pete se je moralo izvršiti. Najbrže so napadli naše begunce, da jih opleniijo, toda naši so bili oboroženi, pa so jih.»

Vsem je postalo jasno, da se ni moglo zgoditi drugače. Prejšnji ponovi zopet svojo trditev, da je dobro razločil streljanje.

«Pa ti praviš, da še ni dolgo od tega.»

«Seveda ne. Ure ne vem, pa če me vprašaš, niti leta ne vem, a dobro razločim dan od noči. Strelji so padli kmalu v mraku. Tako brate...»

«Čuvati se moramo.»

«Resnica, ni dobro tako, kakor hodimo sedaj. Mnogi so zaostali zadaj, baš sedaj, ko smo zapustili Čaglavico. Vsak jo maha po svoje. Če se tako razkropimo, ne bomo niti klica slišali.»

«V vrsti moramo korakati.»

Objave

* Občni zbor «Probuje» v Ljubljani se vrši 6. maja t. l. ob 4. uri popoldne v dvorani «Drž. urada za pospeševanje obrti in industrije» (Dunajska cesta 22.) Dnevni red: 1.) Poročilo društvenih funkcionarjev o minulem druženem letu. 2.) program za bodoče leto. 3.) Sprememba pravil. 4.) Poslovnik. 5.) Volitev pokrajinskega odbora. 6.) Skajnost. — Odbor.

* Dramatični odsek Sokola na Viču zaključijo svojo letošnjo sezono v nedeljo dne 30. aprila t. l. in vprizori dr. Iv. Lahovo zgodovinsko igrano: «Noč na Hmelniku» Igra je bila igrana že lansko sezono z velikim uspehom.

* Opozorjamo na izredni občni zbor «Nabavilne zadruge» javnih nameštencev in upokojencev v Ljubljani, ki se vrši dne 27. aprila 1922. ob 20. uri v dvorani Mestnega doma.

* Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana vabi svoje člane k ciklu predavanj z. univ. profesorja ing. dr. Milana Vidmarja o «Gospodarskih problemih iz elektrotehnike». Prvo predavanje se vrši v petek dne 28. aprila t. l. ob 20. uri v Univerzini dvorani Deželnega dvorca. Pristop dovoljen tudi po članih upeljanim gostom.

* Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodna javna odborova seja v sredo, dne 26. aprila, ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritličje, desno.

* Francosko predavanje v Mariboru. Mariborski cercle francisi priredi prihodnjo soboto ob 18. uri v slavnostni dvorani moškega učiteljskega prvo francosko predavanje. Gospod Lucien Tesnière, profesor francoskega jezika na ljubljanski univerzi, bo govoril o noveli francoski literaturi. — Društvena učiteljska (v gimnaziji) je odprta v torek, sredo, petek in soboto od 18. do 20. ure.

* Vprašanje presnove porote. Diskusija o tem se bo nadaljevala in končala na sestanku društva «Pravnik» v sredo, 26. t. m., ob pol peti uri popoldne v vodni palači soba št. 79.

* Podoficirska šola vojne mornarice. Kakor smo že poročali, se po naredbi ministrstva vojne in mornarice sprejme meseca septembra 1922. 200 mladeničev v podoficirsko šolo vojne mornarice v Šibeniku, Dalmacija. Pogoji za sprejem so: naše državljanstvo (domovnica); starost 16 do 18 let (rojstni list); najmanj 4 razrede ljudske šole (šolsko izpričevalo); neomadeževano vedenje (moralno izpričevalo); dovolitev staršev po predpisanem obrazcu; telesna sposobnost (izpričevalo aktivnega vojaškega zdravnika. Prosilci z višjo izobrazbo imajo prednost. Lastnoročno pisane prošnje je najkasneje do 30. junija vposlati komandantu podoficirske šole

vojne mornarice v Šibeniku, ki morajo biti kolkovane in opremljene z zgoraj navedenimi listinami. V prošnji mora biti izrecno povdajeno, da se prosilec podvrže vsem pogojem, ki se zahtevajo od gojencev te šole. Poleg podpisa je navesti natančen naslov prošilca. Šola traja dve leti. Prosilcem, ki bivajo v Ljubljani, daje natančnejša pojasnila mestni vojaški urad v Mestnem domu.

* Dražba barak. Dne 20. maja 1922 ob 13. uri se prodajo potome javne dražbe troje barak Invalidskega doma v Dolenski toplicah (in sicer dva stovanjska objekta, 32.50 m dolga in 11.20 m široka, in gospodarski objekti, 25.30 m dolg in 6.40 m široki). Barake so zgrajene na zidani podstavi na tujem svetu. Stene so iz lesenega predalja, le-to pa izidano z opeko. Za strešni krov je uporabljen eternit. V vse tri objekte sta napeljana vodovod in električna razsvetljava. Stavbno stanje vseh treh objektov je dobro. Stavbena izvršitev je solidna. Izključna cena je 70.000 dinarjev. Udeleženci morajo pred začetkom dražbe položiti varščine 7000 dinarjev. Potrebne pojasnila dobe intereseanti po 11. uri omenjenega dne pri dražbeni komisiji na licu mesta.

* Vabilo za pristop k pevskemu naraščaju. Pevsko društvo «Slavec» v Ljubljani prične zopet, v društvenem krogu s pevskim naraščajem, do katerega imajo pristop mladeniči in mladenke vseh poklicev, ki imajo veselje do izobrazbe v zborovem petju in se zavežejo obiskovati pouk v pevski teoriji in pevskih vaj naraščaja. Pouk v pevski teoriji in zborovem petju je brezplačen in ne plačuje naraščaj pri vstopu nikakih prispevkov. Vpisovanje se prične v torek, dne 25. aprila 1922, v «Slavčevih» društvenih prostorih v Narodnem domu, I. nadst. levo, in to vsaki dan, izvemši nedelje, od pol 20. ure zvečer do 21. ure. Termin vpisovanja se določi do 2. maja 1922. — Odbor.

* Popis psov v Ljubljani. Lastniki psov se pozivljajo, da prijavijo do 1. maja svoje pse v mestnem popisovalnem uradu v svrhu popolnitve pasjege katastra z ozirom na pleme (pasma), barvo, spol, starost ter uporabo (pes čuvaj, lovski, policijski, luksuzni pes itd.). Obenem je prinesiti s seboj potrdilo o plačani pasji taksi.

* Pisanka za Sokola pri Sv. Marjeti. Prejeli smo gospod gimnazijski ravnatelj dr. Pipenbacher v Ljubljani je daroval za Sokola pri Sv. Marjeti na Dravskem polju znesek 1000 kron. Iskrena kvaia požrtvovalnemu našemu rojaku za lepo pisanko!

* Izgubil se je vijak od motorja pri nedeljski kolesarski dirki na Celovski cesti. Najditevi naj ga odda proti nagradi v upravi lista.

* Našel se je damski dežnik na Fužinah. Dobi se pri g. H. Solarju, Sv. Petra cesta 74.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

Vremensko poročilo

Ljubljana, 24. aprila 1922.

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	760.2	6.6	jug. zap.	oblačno	2.7
Ljubljana	14.	758.0	11.6	vzhod	»	—
Ljubljana	21.	755.2	9.2	brevetna sever	dež	—
Zagreb	7.	750.6	7.0	brevetna sever	oblačno	3.0
Beograd	7.	761.1	9.0	brevetna sever	več obl.	—
Dunaj	7.	760.8	8.0	—	—	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Brno	7.	761.6	4.0	brevetna	več jasno	3.0

V Ljubljani barometer pada, temper. visoka. — Sonce vzhaja ob 4.56, zahaja ob 19.02.

Mira De Paulis roj. Bergant
Josip De Paulis
poročena.
Ljubljana - Sv. Duha, 23. aprila 1922.

Dvekolesa, otroški vozički, šivalni stroji, pnevmatika in strojal deli v veliki izbiri. Sprejemajo se v popolno popravilo dvekoles, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. «TRIBUNA» tovarna dvokeles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4, Zvonarska ulica št. 1. Prudajalca: Stari trg št. 28. 814

Kupim transmisijo 35—45 mm ca 20 m s stojali, malo fino okrožno žago in horizontalni sveder. — Josip Petrič, Rečica ob Paki. 1141

Blago za prevleko divanov in drugoga pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sodarje l. t. d. priporočila trvdka

A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 18.

Velika auto-delavnica in garaža JOSIP JUG

sprejema vsakovrstna popravila od najmanjših do generalnih popravil. Postrežba točna, dela zajamčena. 350 Maribor, Tržaška cesta 18.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavni inženir in mestni stavovnik Ljubljana, Gradišča 13.

Stavbno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonke in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstno vrsto inženirskih del. Izvritel. Projektirajo. 341

Priporočajte „Jutra“

75 delnic Pivovarne Laško se prod. Le obvezno ponudbo z navedbo najugodnejšega kurza je poslati pod št. «Laško» upravi tega lista. 1140

Mali oglasi

stanje do 20 besed 2 Dn., vsaki naslednji 5 besed 1 Dn. — Trgovski oglasi, doplačevanja, spremenjena do 20 besed 5 Dn., vsaki naslednji 5 besed 2 Dn. — Plače se sprej. (Lažje tudi v smetkah.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priložna zamka za odgovor.

Službe

Trgovski pomočnik, vojaščine prost, dobro izveštan, manufakturnist in spreten prodajalec, se sprejme takoj v trgovini mešanega blaga Ivan Veselič, Ormož. 1126

Več tesarjev in tesarskih predelavcev sprejme takoj Ivan Zakotnik, mestni tesarski mojster, parna žaga, Ljubljana, Dunajska cesta 46. 1143

Kontoristka, ob enem blagajničarka, s znanjem slovenskega in nemškega jezika ter strojnega, se išče; prednost imajo steno-graštinske. Reflektira se samo na zanesljivo in ozbiljno moč s prakso. Ponudbe s zahtevami in referencami na Martinič in drug, tovarna usnja. Ljutomer. 1139

Prodaja Zlata zapetna ure se ceno prod. Vpraša in ogleda se v upravi «Jutra». 1160

Zaboji večjih obsegov, dobre izdelani, so stalno in ceno na prodaj pri The Rex, Ljubljana, Gradišče 10. 1134

Nepremičnine V prijaznem kraju blizu železnice, kupim malo hišo z nekaj zemljiščem in tudi malim gozdom v bližini Bleda ali Radovljice. Kupim tudi zemljišče brez hiše, ako

Dopisovanje

Zenitna ponudba. Želim seznanja z gospodično staro do 25 let, ki ima veselje do gostilne in trgovine. Prednost imajo posestnice. Sem 30 let star in imam 200.000 K v gotovini. Ponudbe s sliko pod «Podjeten trgovec» na upravo «Jutra». 1137

Razno Dne 1. maja 1130 pričnem trimesečni prosvetni tečaj za matematiko in druge (manosti od 8. do 12., od 14. do 18., od 19. do 21. ure. Ljubljana, Vodovodna cesta št. 28/1, levo. Davorin Judnič

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutra“

Pletenine, raznovrstne, damske majice in bluze, jope, otr. perilo, gamaše, dokolenice, svitarje, čepice itd. lastnega izdelka pripravila. 1120 Pletenine CIRIL VAJL, Kranj.

Kapital za razširjenje tehničnega podjetja

(edino svoje stroke v Jugoslaviji) išče strokovnjak. Potrebuje se najmanj 1 milijon kron. — Ponudbe pod «Tehnika» na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 1121

Ortopedski zavod ministrstva za socialno politiko v Beogradu (Topičersko brdo)

išče strokovnjaka za ortopedijo,

ki ima po možnosti kako specialno šolo, za poslovanje z letno plačo do 8000 dinarjev s pravico na dodatke za neukazne. Ponudbe s prepisi dokumentov je pošiljati na upravo. 1128

Prva jugoslovanska tovarna električnih žarnic

VOLTA, družba z o. z. MARIBOR, Koroška cesta 27

Izdeluje vsakovrstne zrakoprazne žarnice v najboljši kakovosti in po najnižjih cenah.

Brzjavaj: Volta Maribor. Telefon interurb.: 176. 1157